AVİM Yorum • No: 2013 / 48 • Mayıs 2013

ABD KONGRESİNE SUNULAN YENİ 'SOYKIRIM' TASARISI

Ömer Engin LÜTEM

20 Mayıs 2013 tarihinde Amerikan Temsilciler Meclisine Ermeni görüşlerini her alanda destekleyen dört Meclis üyesi tarafından, konusu Ermeni soykırım gerçeği ve adalet olarak özetlenen, H.RES 227 numarasını taşıyan bir karar tasarısı verildi.

Hatırlanacağı üzere 2000 yılından beri her Temsilciler Meclisine (bu Meclis iki yılda bir seçilmektedir) Ermeni soykırım iddialarına ilişkin bir karar tasarısı verilmiştir. Bu tasarılar bazen havale edildikleri Dışişleri Komitesinde kalmış, bazen de, özellikle Demokratların çoğunlukta olduğu dönemlerde, Komite tarafından kabul edilerek, son oylama için Meclis Genel Kuruluna gönderilmiş ancak burada Türkiye ile ilişkileri dikkate alan Amerikan Hükümetinin (bazen bizzat Başkanın) müdahalesiyle oylamaya konulmamıştır. .

Geçmiş yıllarda verilen karar tasarılarının metni, ufak farklarla aynıydı. Uzun ve bazı maddi yanlışlarının da bulunduğu bir gerekçeden sonra bu tasarılarda ABD Dış politikasının oluşturulmasında soykırım, etnik temizlik ve insan haklarının da dikkate alması ve ayrıca Başkanın her yıl 24 Nisanda yayınladığı mesajda 1,5 milyon Ermeninin sistemli ve kasten ortadan kaldırılmasını soykırım olarak nitelendirilmesi istenmekteydi. Bu tasarılarda Türkiyenin Ermeni soykırımını tanımasından ve bunun sonuçlarını (tazminat, malların iadesi ve hatta toprak verilmesi) kabul etmesinden bahsedilmiyordu.

20 Mayısta verilen tasarı ise eski tasarılara göre daha kısa olup gerekçesinde, özetle, Türkiye-Ermenistanın diplomatik ilişki kurması için Obama hükümetinin çabalarından bahsedilmekte, Türkiyenin geçmişin acı olaylarını tanımak Ermeni soykırımını inkâr kampanyasını hızlandırdığı ve Ermenistana abluka uygulamaya devam ettiği bildirilmekte, diğer yandan ABDnin geçmiş yıllarda çeşitli vesilelerle Ermeni soykırımını resmen tanıdığı, Obamanın da Başkan olduğu takdirde tanıyacağını beyan ettiği belirtilmektedir.

Tasarının işlem bölümünde Başkana Türkiye ve Ermenistan arasında dengeli, yapıcı, istikrarlı ve devamlı ilişkiler kurulması için çalışması çağrısında bulunulmaktadır. Ancak bu ilişkilerin temelinin Ermeni soykırımını ve süregelen sonuçlarını Türkiye tam olarak tanınması olduğu da vurgulanmaktadır. Ayrıca bu insanlığa karşı suçun dürüst, adil ve kapsamlı bir uluslar arası çözümü için de Başkanın çalışması istenmektedir.

Son zamanlarda Diasporada ve daha az olmak üzere Ermenistanda soykırım iddiaları konusunda bir taktik değişikliği olduğu gözlemlenmektedir. Artık üçüncü ülkelerin ve uluslararası kuruluşların Ermeni soykırımı iddialarını tanımalarını istemek için çalışmak

yerine, bu tanımanın yeteri kadar yapılmış olduğu varsayımından hareketle, bundan böyle soykırımın sonuçlarının ortadan kaldırılması için çalışılması gerektiği belirtilmektedir. Başkan Sarkisyan da ayrıntıya girmeden soykırımın sonuçlarının ortadan kaldırılmasından bahsetmektedir. Bilindiği üzere bu sonuçlar, Ermeni mallarının iadesi, dini olanlar dâhil, Ermeni eserlerinin korunması, tehcire uğramış kişilerin torunlarına tazminat ödenmesi ve mümkün olursa, Türkiyenin Ermenistana toprak vermesi şeklinde özetlenebilir.

Amerikan karar tasarısında bu ayrıntılara yer verilmeden Türkiyenin Ermeni soykırımını ve süregelen sonuçlarını tanınmasından bahsedilmekte ve bu tanıma Türk-Ermeni ilişkilerinin kurulması bağlamında ve bu ilişkilerin temeli olarak, diğer bir deyimle koşulu olarak ileri sürülmektedir. Türkiye ile Ermenistan arasında diplomatik ilişkiler kurulmasına ilişkin olan ve henüz parlamentolarca tasdik edilmemiş bulunan 10 Ekim 2009 tarihli protokolde böyle bir koşul bulunmadığı dikkati çekmektedir.

Sonuç olarak Ermeni tarafının 2015 sürecinde Türkiyeden olan taleplerini arttırdığı görülmektedir. Ancak, bu taleplerin kabul edilmesi olasılığı bulunmadığına göre, Ermenistan ve Diasporanın 2015den önce ve belki de sonra Türkiye ile bir uzlaşmaya varma niyetinin bulunmadığını da söylemek mümkündür.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "ABD KONGRESİNE SUNULAN YENİ 'SOYKIRIM' TASARISI ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2013 / 48. Mayıs 24. Erişim Ekim 30, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/ABD-KONGRESINE-SUNULAN-YENI-SOYKIRIM-TASARISI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır